

รูปแบบการสร้างเสริมศักยภาพแกนนำนักศึกษาในการป้องกันพฤติกรรมทาง
เพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา

**Empowerment Model of Peer Leaders for AIDS
Preventive Sexual Risk Behavior among Students,
Nakhon Ratchasima Rajabhat University**

ชนิดา ผาติเสนะ*

*Tanida Phatisena**

โปรแกรมวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

*Correspondent author: drtanida@hotmail.com

Received February 15, 2011

Accepted August 2, 2011

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมศักยภาพแกนนำนักศึกษาในการป้องกันพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาบริบทของมหาวิทยาลัย ระบบองค์กรสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา ระยะที่ 2 พัฒนาระบบการสร้างเสริมศักยภาพแกนนำนักศึกษาในการป้องกันพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ โดยประยุกต์ทฤษฎีการสร้างเสริมพลังอำนาจของ J. Lord กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสร้างเสริมศักยภาพ เป็นแกนนำนักศึกษา จำนวน 40 คน ผลการศึกษาพบว่าแกนนำนักศึกษาหลังการเข้าร่วมกระบวนการ มีความรู้และเจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและโรคเอดส์ สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกระบวนการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีทักษะในการเป็นแกนนำรณรงค์ให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ อีกทั้งยังสามารถรวมกลุ่มวางแผนจัดกิจกรรมในการป้องกันพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงติดเชื้อโรคเอดส์ในปีการศึกษาต่อไป

Abstract

The purpose of this action research was to develop an empowerment program for AIDS preventive sexual risk behaviors among undergraduate students of Nakhon Ratchasima Rajabhat University. The research procedure was carried out into two steps. The first step was to study the university context, the health organizational system, and sexual risk behavior. The second step was to develop model of AIDS preventive sexual risk behaviors among undergraduate students applying the empowerment theory of J. Lord. The sample of the experimental group comprised of 40 student leaders. Results showed that after the student leaders attended the program, their knowledge and attitude on sexual

risk behavior and AIDS were higher with a statistically significant level of 0.01. Furthermore, these students had the skills for educational campaign on AIDS and had also planned the activities to prevent sexual behavior at risk of AIDS in the following years.

คำสำคัญ: การสร้างเสริมศักยภาพ แกนนำนักศึกษา พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

Keywords: empowerment, peer leaders, sexual risk behavior

1. บทนำ

โรคเอดส์เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ จากรายงานฉบับล่าสุดของโครงการเอดส์แห่งสหประชาชาติ (UNAIDS) ให้ข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับสถานการณ์เอดส์ว่า ในปี 2550 มีผู้ติดเชื้อทั่วโลกประมาณ 33 ล้านคน และจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ลดลงจากราวๆ 3 ล้านคนในปี 2544 เหลือประมาณ 2.7 ล้านคนในปี 2550 ทั้งนี้มีการคาดการณ์ว่าร้อยละ 45 ของผู้ติดเชื้อรายใหม่จะเป็นกลุ่มวัยรุ่น อายุระหว่าง 15-24 ปี (1) สำหรับสถานการณ์ของโรคเอดส์ในประเทศไทย นับตั้งแต่พบผู้ป่วยเอดส์รายแรกเมื่อปี 2527 จนถึงปี 2550 คาดว่ามีผู้ติดเชื้อเอชไอวีประมาณ 1.1 ล้านคน ในจำนวนนี้เสียชีวิตไปแล้ว 585,830 คน เหลือผู้ป่วยเอดส์ที่ยังมีชีวิตอยู่ 532,522 คน และมีผู้ติดเชื้อรายใหม่ประมาณ 12,787 คนต่อปี โดยกลุ่มที่น่าเป็นห่วงที่สุดคือ วัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ซึ่งมีแนวโน้มการติดเชื้อขยายวงกว้างขึ้น (1)

ปัจจุบันวัยรุ่นไทยอายุ 10-20 ปี มีจำนวนประมาณ 15.7 ล้านคน หรือประมาณ 1 ใน 4 ของประชากรไทย จากสถานการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทย พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับวิกฤตรุนแรงมาก ดังตัวอย่างข้อมูลปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทย เช่น วัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก อายุเฉลี่ยประมาณ 14-18 ปี โดยมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหรือคู่มากกว่าหญิงบริการทางเพศ มีแนวโน้มว่าวัยรุ่นจะมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุน้อยลงเรื่อยๆ วัยรุ่นหญิงยอมรับแนวคิดการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานมากขึ้น วัยรุ่นไทยยอมรับการมีคู่นอนมากกว่า 1 คน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในโลกคือ มีร้อยละ 52

(ค่าเฉลี่ยทั่วโลกร้อยละ 34) เริ่มเรียนรู้เรื่องทางเพศศึกษาช้าที่สุดในโลกคือ อายุเฉลี่ย 13.5 ปี (ค่าเฉลี่ยทั่วโลก 12.2 ปี) พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์เร็ว และเสรีทางเพศมีสาเหตุมาจากทั้งปัจจัยภายใน ได้แก่ แรงกระตุ้นจากฮอร์โมนทางเพศที่ทำให้เกิดความรู้สึกทางเพศ ความอยากรู้อยากลองอันเป็นธรรมชาติของวัยรุ่น และปัจจัยภายนอก เช่น ค่านิยมแบบตะวันตก ความหลงใหลในวัตถุ และ ที่สำคัญคือ สื่อลามก ไม่ว่าจะเป็น วีซีดี ทีวี เว็บไซต์ รูปภาพโป๊ หนังสือโป๊ วีดีโอโป๊ แม้กระทั่งเพลงแนวฮิพฮอป แร็ป ป๊อป หรือร็อก ซึ่งมีเนื้อหาเรื่องทางเพศสัมพันธ์ หรือลามก อนาจาร ก็จะเป็นสิ่งเร้าที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น (2)

จากการศึกษาของทิพย์วัลย์และชาญชัย (3) เรื่องความคิดเห็นต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของวัยรุ่น โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งที่ยังไม่ได้สมรส จำนวน 400 คน พบว่าส่วนใหญ่มีค่านิยมที่ว่าใครๆ ก็จับคู่มิเพศสัมพันธ์กัน การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสเป็นเรื่องธรรมดา ส่วนน้อยมีความคิดเห็นต่างกันเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มหนึ่งมีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละคน บุคคลอื่นจึงไม่ควรไปก้าวล่วง และอีกกลุ่มหนึ่งมีความคิดเห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผู้วิจัย ซึ่งได้สอนวิชาเพศศึกษาสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาภาคปกติ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 พบว่านักศึกษาที่เรียนบอกว่าการอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานเป็นเรื่องปกติ เป็นเรื่องที่ยอมรับกันในกลุ่มเพื่อน ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวควรได้รับ

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสเป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ เพราะวัฒนธรรมประเพณีไทยสอนให้หญิงรักษาวล สงวนตัวก่อนแต่งงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้มีการดำเนินงานป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมาอย่างต่อเนื่อง ที่ผ่านมามีศูนย์เวชศึกษาป้องกัน เป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์แก่นักศึกษา ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวปัจจุบันได้ยุบไปแล้ว ดังนั้นการดำเนินงานป้องกันพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ในมหาวิทยาลัยจึงมีการดำเนินงานที่ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน จากการศึกษาของ วารุณี และคณะ (4) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาเครือข่ายและแกนนำนักศึกษา เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงในการป้องกันและแก้ปัญหาเอชไอวี/เอดส์ พบว่ารูปแบบการพัฒนาแกนนำนักศึกษาสามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างให้แกนนำนักศึกษามีความรู้เรื่องโรคเอดส์เพิ่มขึ้น มีทักษะ มีชีวิตดีขึ้น มีการพัฒนาตนเองและทักษะการเป็นผู้นำ ในการถ่ายทอดความรู้และทักษะเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ ซึ่งแกนนำนักศึกษาสามารถดำเนินกิจกรรมรณรงค์ป้องกันเอดส์โดยการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม จากการศึกษาของเขวาลักษณ์และปัทม (5) ได้ศึกษาผลของการนำกระบวนการเรียนรู้มีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของแกนนำนักศึกษาหญิงในการแก้ไขปัญหาเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น พบว่านักศึกษาพยาบาลตระหนักถึงผลของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนและมีความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัยเป็นอย่างดี กลุ่มนักศึกษาและนักเรียนมีศักยภาพในการรณรงค์และแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาทางเพศได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการสร้างเสริม

ศักยภาพแกนนำนักศึกษาในการป้องกันพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อจะนำไปสู่การมีสุขภาวะทางเพศที่ดีและคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

2. วิธีการวิจัย

2.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) โดยประยุกต์ทฤษฎีการเสริมสร้างพลังอำนาจของ J. Lord (6) โดยการดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนดำเนินการ 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาบริบทของมหาวิทยาลัยระบบองค์กรสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการสร้างเสริมศักยภาพแกนนำนักศึกษาในการป้องกันพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

2.2 ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2551-2552

2.3 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ในระยะที่ 1 คือ นักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 397 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ โดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (7) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multistage random sampling)

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ในระยะที่ 2 คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 40 คน เลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัด

เลือก คือ เป็นตัวแทนขององค์การนักศึกษา/ สโมสรนักศึกษาของแต่ละคณะ/ตัวแทนนักศึกษา โปรแกรมวิชาสาธารณสุขศาสตร์ และสมัครใจเข้าร่วมโครงการ

2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ระยะที่ 1 ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษา แบบสังเกตเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย สภาพของหอพักในและนอกมหาวิทยาลัย แนวทางการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษา และแนวทางการสัมภาษณ์เจาะลึก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ระยะที่ 2 ได้แก่ แบบสอบถามวัดความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับเรื่องเพศของแก่นนำนักศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธี Kuder Richardson 20 ในหมวดความรู้ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 และ วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ในหมวดเจตคติ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

2.5 การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาบริบทของมหาวิทยาลัย ระบบองค์กรสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลบริบทของมหาวิทยาลัย และระบบองค์กรสุขภาพ ได้จากการศึกษาเอกสาร

2) ข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา ได้จาก

2.1) ให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม โดยมีผู้ช่วยวิจัยทำหน้าที่แจกแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ตอบแล้ว

2.2) จัดทำการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษา จำนวน 2 กลุ่ม โดยผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษา กลุ่มละ 8 คน แยกเป็นเพศชาย 1 กลุ่มและเพศหญิง 1 กลุ่ม ในช่วงของการสนทนาจะมีผู้ช่วยวิจัย 1 คน ทำหน้าที่บันทึกข้อมูล

ระยะที่ 2 กระบวนการพัฒนารูปแบบการสร้างศักยภาพแก่นนำนักศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขึ้นทบทวนประสบการณ์และปัญหา 2) ขึ้นสร้างความตระหนัก 3) ขึ้นพัฒนาทักษะ 4) ขึ้นรวมกลุ่มและขยายผล และ 5) ขึ้นประเมินผล

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยอธิบายลักษณะของข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้จะได้เปรียบเทียบความรู้และเจตคติของแก่นนำนักศึกษาก่อนและหลังการอบรม โดยใช้สถิติ paired t-test

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

3. ผลการวิจัยและอภิปราย

3.1 ผลการวิจัย นำเสนอเป็น 2 ระยะดังนี้

3.1.1 ระยะที่ 1 บริบทของมหาวิทยาลัยและระบบองค์กรสุขภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ตั้งอยู่ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา อยู่ห่างจากอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีประมาณ 3 กิโลเมตร มีพื้นที่หลักอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 174 ไร่ 3 งาน 41 ตารางวา

โครงสร้างองค์กรของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 6 คณะ 7 สำนัก 10 ศูนย์ และหน่วยงานอื่นๆ บุคลากรของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยข้าราชการ จำนวน 259 คน พนักงานมหาวิทยาลัย จำนวน 21 คน พนักงานราชการ จำนวน 32 คน ลูกจ้างประจำ 36 คน ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 429

คน รวมทั้งสิ้น 777 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2551 มีจำนวนทั้งสิ้น 10,371 คน (8)

กองพัฒนานักศึกษาเป็นส่วนราชการหนึ่งของมหาวิทยาลัยสังกัดสำนักงานอธิการบดี มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริการและพัฒนานักศึกษา เพื่อพัฒนาความเป็นคนและสร้างเสริมให้นักศึกษาเป็นคนเก่ง คนดี มีสังคมและปลูกฝังจิตสำนึกในการพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานของกองพัฒนานักศึกษา มีรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาดูแลและกำกับงานกิจกรรมนักศึกษา โดยมีผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษาเป็นหัวหน้าองค์กร

สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย มีสถานที่และหน่วยงานที่เอื้อต่อความเป็นอยู่และส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษา ได้แก่ 1) หอพักในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นหอพักหญิง เป็นอาคาร 10 ชั้น เปิดให้บริการสำหรับนักศึกษาหญิง ปี 1 2) ศูนย์แพทย์ชุมชน 9 (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา) เกิดจากความร่วมมือของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมาและมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาได้ดำเนินการจัดทำหลักประกันสุขภาพให้แก่นักศึกษา 3) ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ เป็นหน่วยงานที่ให้บริการและส่งเสริมการออกกำลังกาย โดยมีเครื่องมือ อุปกรณ์การออกกำลังกายและมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการออกกำลังกาย 4) โปรแกรมวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพหลายโปรแกรม เช่น โปรแกรมวิชาสาธารณสุขศาสตร์ โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา โปรแกรมวิชาพลศึกษา ฯลฯ

สภาพแวดล้อมภายนอกมหาวิทยาลัย มีหอพักที่จัดระเบียบแล้วในท้องที่เทศบาลนครนครราชสีมา ประเภทหอพักชาย ประมาณ 70 แห่ง หอพักหญิง ประมาณ 100 แห่ง ส่วนสถานบันเทิงและร้านจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย พบว่ามีหลายแห่งซึ่งเปิดให้บริการ

ตอนค่ำและกลางคืน

พฤติกรรมทางเพศของนักศึกษา

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาจำนวน 397 คน เป็นชาย 159 คน ร้อยละ 40 และเป็นหญิง 238 คน ร้อยละ 60 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 31.2 รองลงมาชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 26.1 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 98.7 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 79.4 มีจำนวนพี่น้องอยู่ระหว่าง 1-2 คน ร้อยละ 57.3 เป็นบุตรลำดับที่ 1 ร้อยละ 46.7 พักอาศัยอยู่หอพักหรือบ้านเช่า ร้อยละ 46.7 ค่าใช้จ่ายแต่ละเดือนได้มาจากบิดามารดา ร้อยละ 88.4 กลุ่มตัวอย่างคิดว่าเงินที่ได้รับต่อเดือนเพียงพอต่อการใช้จ่ายในแต่ละเดือน ร้อยละ 66.8

2) พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 56.4 เป็นเพศชายร้อยละ 60.4 เพศหญิงร้อยละ 53.8 มีคนรัก/แฟน แต่ไม่ได้อยู่ด้วยกันแบบสามีภรรยา ร้อยละ 51.5 การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมากที่สุดอายุระหว่าง 16-18 ปี ร้อยละ 31.7 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรัก/แฟน ร้อยละ 90.6 สาเหตุการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเป็นไปด้วยความสมัครใจ ร้อยละ 74.1 การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย พบว่าเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกไม่ใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 34.4 เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนรักหรือเพื่อนสนิท ส่วนใหญ่ใส่ถุงยางอนามัยเป็นบางครั้ง ร้อยละ 56.2 ไม่ใส่ถุงยางอนามัย ร้อยละ 7.6 ถ้ามีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนอื่นที่ไม่ใช่คนรัก/แฟน ส่วนใหญ่ให้ฝ่ายชายใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้ง ร้อยละ 48.7 ไม่ใส่ถุงยางอนามัย ร้อยละ 6.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์บ่อยครั้งที่สุดกับคนรัก/แฟน ร้อยละ 73.7 กลุ่มตัวอย่างเพศชายส่วนใหญ่ดื่มสุราบางครั้งก่อนการมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 64.5 เพศหญิงส่วนใหญ่ไม่ดื่มสุราก่อนการมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 70.4 ในกรณีที่ดื่มสุราก่อนการมีเพศสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้คู่นอนใส่ถุงยางอนามัยบางครั้ง ร้อยละ 42.9 ไม่ใส่ถุงยาง

อนามัย ร้อยละ 10.7

3) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ครอบครัวรักใคร่กันดี ร้อยละ 79.6 บุคคลผู้ให้คำปรึกษาทางเพศ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเพศชายจะไม่ปรึกษาใครเลย ร้อยละ 35.2 เพศหญิงจะปรึกษาบิดาและ/หรือมารดา ร้อยละ 36.6 ส่วนใหญ่ไม่มีบุคคลในครอบครัวที่มีเพศสัมพันธ์แบบเปิดเผยหรือล่อแหลม ร้อยละ 94.2 ในครอบครัวจะไม่มีบุคคลที่ชักนำไปเที่ยวสถานเรีงรมย์หรือสถานบริการทางเพศ ร้อยละ 88.2

ด้านกลุ่มที่มีอิทธิพล พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิง ส่วนใหญ่ไม่เคยปรึกษาเรื่องเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่สนิท ร้อยละ 66.7 และ 72.8 การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกส่วนใหญ่ตัดสินใจด้วยตนเอง ร้อยละ 49.5 ส่วนใหญ่เพื่อนเคยชวนให้ไปเที่ยวสถานเรีงรมย์ ร้อยละ 62.6 เพื่อนไม่มีอิทธิพลต่อการไปเที่ยวสถานเรีงรมย์ ร้อยละ 58.2

ด้านสังคม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานที่พักไม่อยู่ใกล้สถานเรีงรมย์ ร้อยละ 46.3 ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานในสถานเรีงรมย์ ร้อยละ 80.7 เคยไปเที่ยวสถานเรีงรมย์ ร้อยละ 69.0 สถานที่ไปเที่ยวสถานเรีงรมย์ อันดับ 1 คือ ศูนย์การค้า 1-2 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 41.6 อันดับ 2 คือ คาราโอเกะ 1-2 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 65.8 อันดับ 3 คือ โรงภาพยนตร์ 1-2 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 68.7 อันดับ 4 คือ ผับ บาร์ สวนอาหาร 1-2 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 46.0 เมื่อมีเวลาว่างนักศึกษาชอบทำกิจกรรม อันดับ 1 คือ ฟังเพลง ร้อยละ 67.8 อันดับ 2 คือ ดูโทรทัศน์/ดูภาพยนตร์ ร้อยละ 68.3 อันดับ 3 คือ ไปเที่ยว ร้อยละ 52.6 อันดับ 4 คือ เล่นกีฬา ร้อยละ 42.6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เคยได้รับรู้เรื่องเพศสัมพันธ์จากสื่อ อันดับ 1 คือ ทีวี/ซีดี ร้อยละ 63.5 อันดับ 2 คือ อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 61.7 อันดับ 3 คือ โทรทัศน์ ร้อยละ 59.3

3.1.2 ระยะเวลาที่ 2 กระบวนการสร้างเสริมศักยภาพ

แกนนำนักศึกษา

ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นตอนทวนประสบการณ์และปัญหาพฤติกรรมทางเพศ

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยจากระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลประกอบสัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการศูนย์แพทย์ชุมชน 9 (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา) ผู้ประกอบการหอพักหน้ามหาวิทยาลัย นักวิชาการของกองพัฒนานักศึกษา และนักศึกษาภาคปกติ ในประเด็นเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา

ผลการสัมภาษณ์รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ให้ความเห็นว่า “การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา ควรนำเอาแกนนำนักศึกษาที่ได้มาจากตัวแทนจากสถานศึกษา องค์การนักศึกษา และสโมสรนักศึกษาทุกคณะ มาพัฒนาศักยภาพให้มีความสามารถในการเป็นแกนนำในการถ่ายทอดและจัดกิจกรรมรณรงค์เรื่องเพศศึกษาและโรคเอดส์ให้กับนักศึกษา และควรมีเครือข่ายของแกนนำนักศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษาของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และการดำเนินงาน”

สำหรับผู้อำนวยการศูนย์แพทย์ชุมชน 9 ให้ข้อมูลว่า “มีนักศึกษาภาคปกติที่มีปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และมารับบริการที่ศูนย์แพทย์ สาเหตุเนื่องมาจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย แต่นักศึกษาที่มีปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์บางคนก็จะไม่กล้าและอายที่จะมาพบแพทย์ สำหรับนักศึกษาชายก็จะมีบ้างที่มาขอถุงยางอนามัยที่ศูนย์ฯ”

สำหรับผู้ศูนย์แพทย์ฯ ได้มีการดำเนินงานพัฒนาแกนนำนักศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพของนักศึกษา แต่ยังไม่ได้ทำในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ และโรคเอดส์ ซึ่งถ้าได้มีแกนนำนักศึกษาที่มีบทบาทดำเนินงานถ่ายทอดและรณรงค์เกี่ยวกับ

เรื่องเพศศึกษาและโรคเอดส์ ก็จะเป็นสิ่งที่ดี ผู้วิจัยได้ซักถามถึงเรื่องแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา ผู้อำนวยการศูนย์แพทย์ กล่าวว่า “มีแนวคิดในการจัดให้มีศูนย์วัยรุ่น ซึ่งเป็นศูนย์ที่ให้นักศึกษาทั่วไปหรือผู้ที่มีปัญหา มารับบริการให้คำปรึกษา โดยจะมีพยาบาลประจำศูนย์หรือแกนนำนักศึกษาที่ผ่านการอบรมและมีทักษะในการให้คำปรึกษามาพูดคุย รวมถึงมีแนวคิดที่จะจัดทำสายด่วน Hot line ให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ เพราะนักศึกษบางคนไม่ยอมเปิดเผยตัวเอง”

ในส่วนของผู้ประกอบการหอพัก ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์ของมหาวิทยาลัยท่านหนึ่งที่เป็นเจ้าของหอพักหญิง ซึ่งอยู่หน้ามหาวิทยาลัย อาจารย์ให้ความเห็นว่า “ในส่วนของหอพักที่มีอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเป็นเจ้าของหอพัก จะเข้มงวดและปฏิบัติตามกฎระเบียบ ฉะนั้นนักศึกษาที่เรียบร้อยและสามารถปฏิบัติตามระเบียบของหอพักก็จะอยู่หอพักไปตลอด แต่ก็ยังมีบางคนที่อยู่ได้สักพัก พอมีแฟนแล้วก็จะย้ายไปอยู่หอพักอื่นที่ไม่เข้มงวดมาก”

2) ขั้นสร้างความตระหนัก

สำหรับในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกแกนนำนักศึกษาจากองค์การนักศึกษา สโมสรนักศึกษา และโปรแกรมวิชาสาธารณสุขศาสตร์ จำนวน 40 คน ซึ่งในการคัดเลือกแกนนำนักศึกษา ได้รับความร่วมมือจากกองพัฒนานักศึกษาที่มีส่วนช่วยประสานกับองค์การและสโมสรนักศึกษาได้เป็นอย่างดี หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นัดหมายแกนนำนักศึกษาทั้ง 40 คน มาประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาแกนนำนักศึกษา รวมถึงบทบาท หน้าที่ของแกนนำ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 มาพูดคุยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับแกนนำนักศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งมีนักศึกษบางคนได้เล่าประสบการณ์ของตนเอง ว่าเคยเป็นแกนนำ

เยาวชน ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากประธานชุมชนที่อำเภอพิมาย ซึ่งก็ได้มีบทบาทในการณรงค์ และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน นักศึกษบางคนก็เคยได้รับประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษามาบ้างสมัยเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังจากแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างความตระหนักแล้ว ผู้วิจัยได้มีการนัดหมายกลุ่มแกนนำนักศึกษาเพื่อเข้ารับการพัฒนาศักยภาพต่อไป

3) ขั้นพัฒนาทักษะ

สำหรับในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “แกนนำนักศึกษาพัฒนาอนามัยเจริญพันธุ์” ในวันที่ 30-31 มกราคม 2553 ณ ห้องประชุมศูนย์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผู้เข้าร่วมการอบรม ประกอบด้วยกลุ่มแกนนำนักศึกษา จำนวน 40 คน วิทยากรในการอบรมคือคุณวินัส จันมา นักวิชาการสาธารณสุข จากศูนย์อนามัยที่ 5 นครราชสีมา ซึ่งกิจกรรม 2 วัน ประกอบด้วย กิจกรรมละลายพฤติกรรม แนะนำตัว พัฒนาทักษะชีวิตด้านต่างๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเจรจาต่อรอง การตัดสินใจ และการปฏิเสธ มีตลาดนัดความรู้ให้แต่ละกลุ่มคิด กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาและโรคเอดส์ กิจกรรมพัฒนาบทบาทการเป็นแกนนำ และสุดท้ายได้จัดให้มีกิจกรรมผูกเสี่ยวคือ ให้แต่ละคนให้คำมั่นสัญญาว่าจะร่วมกันดำเนินงานอนามัยเจริญพันธุ์เพื่อนักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่อไป ผลจากการอบรม พบว่า หลังการอบรม แกนนำนักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้และเจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและโรคเอดส์สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

4) ขั้นรวมกลุ่มและขยายผล

แกนนำนักศึกษาได้มีการรวมกลุ่มหลังการอบรม โดยจัดให้มีประธานกลุ่ม ซึ่งได้มีการนัดประชุมกลุ่ม พูดคุยเพื่อวางแผนในการจัดกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับโรคเอดส์ ซึ่งตามแผนปฏิทิน

กิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2552 มีงานฟุตบอลประเพณีราชภัฏ-ราชมงคล ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2553 ดังนั้นกลุ่มแกนนำนักศึกษาจึงได้คิดกิจกรรมเด่นมงคลเกี่ยวกับโรคเอดส์ในขบวนพาเหรดฟุตบอลประเพณี ซึ่งมีนักศึกษาโปรแกรมวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 100 คน ร่วมในขบวนพาเหรดด้วย หลังจากกิจกรรมดังกล่าว กลุ่มแกนนำนักศึกษาได้มีการประชุมร่วมกับผู้วิจัยในการวางแผนจัดกิจกรรมในปีการศึกษา 2553 โดยผนวกกิจกรรมที่คิดขึ้นให้สอดคล้องกับกิจกรรมนักศึกษาของกองพัฒนานักศึกษา

5) ชั้นประเมินผล

ผู้วิจัยได้มีการประสานกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภารกิจป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา ได้แก่ ศูนย์แพทย์ชุมชน 9 กองพัฒนานักศึกษา และ โปรแกรมวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ซึ่งได้มีแนวทางในการนำผลการศึกษาในหลายประเด็นมาสานต่อให้เป็นรูปธรรม และแกนนำนักศึกษาจะต้องมีการพัฒนาให้มีรุ่นใหม่เกิดขึ้นเพื่อฝึกกำลังและให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

3.2 การอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาในประเด็นดังนี้

3.2.1 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา

จากผลการศึกษาเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 56.4 การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมากที่สุดอายุระหว่าง 16-18 ปี ร้อยละ 31.7 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรัก/แฟน ร้อยละ 90.6 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของจันทร์แรม (9) และวรรณวิมล (10) ที่พบว่า การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรัก/แฟนและเป็นไปด้วยความสมัครใจ

การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกไม่ใช่ดูยางอนามัย ร้อยละ 34.4 เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนรักหรือเพื่อนสนิท ส่วนใหญ่ใส่ดูยางอนามัยเป็น

บางครั้ง ร้อยละ 56.2 แต่ถ้ามีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนคนอื่นที่ไม่ใช่แฟน/คนรัก ส่วนใหญ่ฝ่ายชายใส่ดูยางอนามัยทุกครั้ง ร้อยละ 48.7 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กิตติวุฒิ (11) จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความมั่นใจในคนรัก หรือเพื่อนสนิท จึงทำให้เวลามีเพศสัมพันธ์จะใส่ดูยางอนามัยเป็นบางครั้ง ซึ่งมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้

กลุ่มตัวอย่างเพศชายส่วนใหญ่ ดื่มสุรา บางครั้งก่อนการมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 64.5 สอดคล้องกับการศึกษาของสมพล (12) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างเคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หรือใช้สารเสพติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้านครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ครอบครัวรักใคร่กันดี ในครอบครัวไม่มีบุคคลที่ชักนำไปเที่ยวสถานเริงรมย์ หรือสถานบริการทางเพศ ด้านกลุ่มที่มีอิทธิพล พบว่าการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกตัดสินใจด้วยตนเองและเพื่อน ไม่มีอิทธิพลต่อการไปเที่ยวสถานเริงรมย์ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย เริ่มมีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เพื่อนจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจน้อยลง

ด้านสังคม พบว่ากลุ่มตัวอย่างเมื่อมีเวลาว่างชอบทำกิจกรรมคือ ฟังเพลง ดูโทรทัศน์/ดูภาพยนตร์ และไปเที่ยว ส่วนการรับรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่รับรู้จากสื่อคือ ทีวี/ซีดี อินเทอร์เน็ต และโทรทัศน์ ซึ่งเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างอาจเกิดการรับรู้เรื่องเพศที่ไม่ถูกต้องได้และการดูสื่อไป ก็อาจนำไปสู่การกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และการมีเพศสัมพันธ์ได้

3.2.2 รูปแบบการสร้างเสริมศักยภาพของแกนนำนักศึกษาในการป้องกันพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

ผลของกระบวนการพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมศักยภาพของแกนนำนักศึกษาในการป้องกัน

พฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ในส่วนกระบวนการสร้างเสริมศักยภาพแกนนำ นักศึกษา ผู้วิจัยได้ประยุกต์ทฤษฎีการสร้างเสริมพลังอำนาจของ Lord (6) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นทบทวนประสบการณ์และปัญหา 2) ขั้นสร้างความตระหนัก 3) ขั้นพัฒนาทักษะ 4) ขั้นรวมกลุ่มและขยายผล และ 5) ขั้นประเมินผล

ผลการศึกษาพบว่าแกนนำนักศึกษาได้รับการสร้างความตระหนักและพัฒนาทักษะในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ และทักษะในการเป็นผู้นำเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ แกนนำนักศึกษามีความรู้และเจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและโรคเอดส์สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ แกนนำนักศึกษายังสามารถรวมกลุ่มและขยายผลในการรณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ให้กับนักศึกษา และยังมีการวางแผนดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษาในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งผลผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ วารุณี และคณะ (4) ที่ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาเครือข่ายและแกนนำนักศึกษาเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอชไอวี/เอดส์ และทักษะการเป็นผู้นำในการถ่ายทอดความรู้และทักษะเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพัชรินทร์ (13) ที่ได้ศึกษาผลของการพัฒนาทักษะการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการรับรู้สมรรถนะในตนเองและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้สมรรถนะในตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. สรุป

ผลของการศึกษาทำให้ได้รูปแบบการสร้างเสริมศักยภาพแกนนำนักศึกษาในการป้องกันพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

ของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นทบทวนประสบการณ์และปัญหา 2) ขั้นสร้างความตระหนัก 3) ขั้นพัฒนาทักษะ 4) ขั้นรวมกลุ่มและขยายผล และ 5) ขั้นประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสร้างเสริมศักยภาพที่เป็นแกนนำนักศึกษา จำนวน 40 คน หลังเข้าร่วมกระบวนการพบว่า มีความรู้และเจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและโรคเอดส์สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกระบวนการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และมีทักษะในการเป็นแกนนำรณรงค์ให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ อีกทั้งยังสามารถรวมกลุ่มวางแผนจัดกิจกรรมในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ได้ต่อไป ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยคือ ควรให้มีการจัดตั้งศูนย์อนามัยวัยรุ่น เพื่อให้นักศึกษาได้สามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและรับคำปรึกษาได้ที่ศูนย์

5. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนในการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลและแกนนำนักศึกษาทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี

6. เอกสารอ้างอิง

- (1) Institute for Population and Social Research. Thai health report. Bangkok: Mahidol University; 2011. Thai.
- (2) Patta T, Nuchanat M. The relationship between emotional quotients and sexual behavior among adolescent in Bangkok. Thai Mental Health J. 2007; 15(1): 22. Thai.
- (3) Thippawan R, Charnchai R. Attitude to sexual behavior before marriage. Songkhla: Songkhla Rajabhat Univesity; 2006. Thai.

- (4) Warunee F, et al. Network development model of peer student for reduce preventive and problem solving HIV/AIDS. Bangkok: Commission on Higher Education; 2009. Thai.
- (5) Youwaluk M, Panathorn C. Effects of participatory learning process to build capacity of female-teen leaders in solving youth's sexual problems. Phayao: Boromarajonani College of Nursing Phayao; 2007. Thai.
- (6) Lord, J. Lives in transition: the process of personal empowerment. Kitchener: Centre for Research and Education in Human Services; 1991.
- (7) Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 1970; 30; 607-610.
- (8) Nakhon Ratchasima Rajabhat University. Self assessment report 2009. Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima Rajabhat University; 2009. Thai. 352 p.
- (9) Janram D. Sexual risk behavior among adolescents, Muang district, Nan province [MPH University thesis]. Chiang Mai: Chiang Mai University; 1996. Thai.
- (10) Wanwimon S. Premarital sexual relationship in adolescents [MA thesis]. Khon Kaen: Khon Kaen University; 2003. Thai.
- (11) Kittiwut T, et al. Sexual risk behavior to AIDS among undergraduate students in Chiang Mai [MD thesis]. Chiang Mai: Chiang Mai University; 1992. Thai.
- (12) Somphol V. Risk sexual behavior assessment of adolescent among undergraduate students in Bangkok. Proceedings of the 3th population conference; 2007; Bangkok, Thailand. P. 1-17. Thai.
- (13) Patcharin S. Effects of skill development for prevention of sexual risk behavior on perceived self-efficacy and sexual risk behavior among male vocational students [MNS thesis]. Chiang Mai: Chiang Mai University; 2001. Thai.